У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. No. 86. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 8-го ТРАВНЯ (MAY) 1971 Ч. 86. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 7 травня 1971

В АМЕРИЦІ

ПРЕСОВИЙ СЕКРЕТАР БІЛОГО ДОМУ Роналд Зіґлер передав від імени президента Ричарда Ніксона подяку працівникам Уряду і службовцям адміністрації у Вашинґтоні за те, що вони не дали себе залякати демонстрантами - „миротворцями" і регулярно з'являлись на працю. Демонстранти намагалися не допустити службовців у столиці до виконання їх щоденних обов'язків і праці.

У СЕКЦІЇ БРОВНСВІЛЛ НА БРУКЛИНІ в Ню Йорку у середу 5 травня відбулись заворушення, під час яких було поранено пострілом одного поліцая та вчинено щонайменше 12 великих підпалів домів. Мали місце пограбування крамниць. Тисячі демонстрантів, переважно неґрів, змушували власників крамниць не торгувати, робили з покинутих авт „барикади" тощо. Вони протестували проти різкого скорочення міських видатків на протинаркотичну програму, медичну допомогу, безкоштовні харчі тощо. Заарештувавши 25 осіб, переважно молоді, поліція розігнала демонстрантів і вночі охороняла ту секцію.

АМЕРИКАНСЬКА СТАЛЕВА КОРПОРАЦІЯ повідомила, що незабаром вона піднесе ціни на свої продукти приблизно на 6.25 відсотка, внаслідок подорожчання коштів на сировину, підвищення платень робітникам тощо. Подорожчання сталі й сталевих виробів звичайно викликає загальне збільшення дорожнечі. Білий Дім вже кілька разів виступав проти піднесення цін на сталь.

МІСЦЕВІСТЬ БІЛЯ СЕЛА НОРТ БЛЕНГАЙМ, за 100 миль на північ від Ню Йорку, вибрана на можливе місце для будівництва додаткової великої електрівні, що буде коштувати кругло 150 мільйонів долярів. Електрівня мала б розпочати давати струм в 1977 році. Додаткова електрівня поблизу Ню Йорку необхідна вже й тепер, коли це місто й околиці починають відчувати нестачу струму в часах літньої спеки, бо струм пливе головно до охолоджувальних систем.

НЕВЕЛИКУ СКУЛЬПТУРУ Ф Р А Н Ц У ЗЬКОГО МИСТЦЯ ЕДҐАРА ДЕҐА „14-тирічна танцівниця" продано з приватної колекції за 380 000 долярів. Скульптура являє собою постать дівчини - балетниці з високо піднятою голівкою. Тоді ж у ґалерії Парк - Бернет були продані й інші мистецькі твори, в тому й образ Ван Ґоґа за один мільйон 200 тисяч дол.

ПІД ЧАС ВЕЛИКИХ ДОЩІВ У КВЕБЕЦІ, у французькій області Канади, стався провал значного масиву землі на глибину до 100 стіп, при чому дві особи загинули, а доля 29 інших невідома. Провал землі стався в трикутнику між двома річками, очевидно внаслідок того, що підземні води вимили велетенську печеру під землею. Той район розташований за 115 миль на північ від Квебеку.

ЛЕҐІСЛЯТУРА НЮЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ погодилась вислухати заяву ліbeралів проти війни у В'єтнамі, але антивоєнна резолюція не має там ніяких шансів. Деякі члени Леґіслятури покинули навіть залю засідань, коли почули пропозицію про „негайне виведення американських військ із В'єтнаму".

НА КЕЙП КЕННЕДІ ВІДБУЛОСЯ демонстрування „місячного авта", на якому американські астронавти будуть їздити по поверхні Місяця. Зовні це „місячне авто" нагадує звичайне земне, має чотири колеса, але буде порушуватись електричним мотором.

У СВІТІ

БРИТІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ АЛЕК ДАҐЛЕС ҐЮМ ПЕРЕСТЕРІГ провід своєї Консервативної партії проти легковаження совєтської загрози для Західньої Европи і в тому часі для Британії. Він звернув увагу, що совєтські атомові ракети на середню віддаль, стаціоновані в середньо - европейських країнах, не загрожують Америці, тому Америка може легковажити їх наявність, зате тим більшу загрозу вони становлять для Британії.

У ВІДНІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ засекречені наради американської і совєтської делеґацій у справі обмеження різних родів атомової — дефензивної і офензивної — зброї, але покищо півторарічні наради в цій справі, що відбувалися в Гельсинках і Відні, не дали ніяких реальних позитивних вислідів. Демократичний сенатор Стюарт Саймінґтон, який був недавно у Відні, закинув дорадникам голови американської делеґації, Джералда Смита, що вони „перешкоджують" дійти з Совєтами до порозуміння.

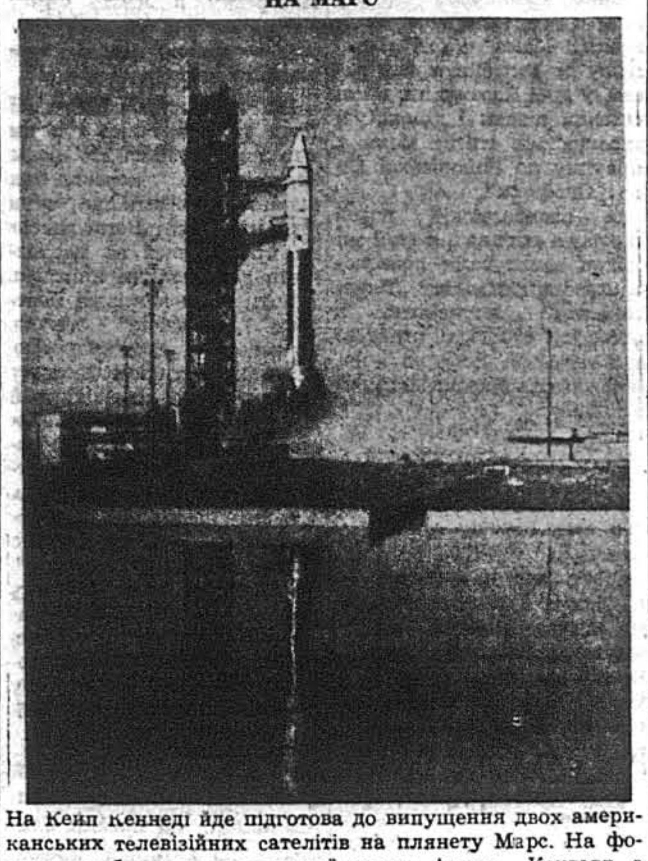
СОВЄТИ ЗАКИДАЮТЬ Америці, що вона — всупереч публічним заявам президента Ніксона і державного секретаря Вілліяма Роджерса — „фліртує" з Комуністичним Китаєм, маючи на оці „протисовєтські цілі". В англомовному московському часописі „Москав Нюз" появилася стаття Даніла Крамінова, в якій признається „право" Америки мати дипломатичні взаємини з усіма державами, але повторюється давній закид, що американська закордонна політика намагається нацьковувати одну „соціялістичну" країну проти другої і що те саме стосується теперішньої політики ЗСА супроти Комуністичного Китаю.

ЖИДИ В СССР ЛЯКАЮТЬСЯ, що може знову погіршитися ситуація з видачею дозволу на виїзд жидів до Ізраїлю. 1 березня ц. р. покликано до життя спеціяльну Комісію під головуванням заступника шефа поліції в Москві, І. М. Шутова, для справ, пов'язаних з еміґрацією жидів до Ізраїлю. Завдяки цій Комісії число жидів, що дістали дозвіл на виїзд, значно зросло. Однак та Комісія припинює своє урядування і жиди в СССР бояться, що „все вернеться до часу з-перед березня". В цій справі 60 жидів написали листа до голови Верховного Совєта Миколи Подгорного.

СОВЄТИ ВИСЛАЛИ додаткових 20 панцерних возів і два гелікоптери на Цейльон, помагаючи тамошньому лівому урядові поборювати ще лівіших повстанців. Урядові кола виявили, що в минулому місяці було на Цейльоні кругло 40.000 повстанців, з чого коло 500 вбито, а понад тисяча зголосились до властей, користаючи з амнестії. Однак повстання ще не здавлено і множаться акти терору та саботажу.

У ПІВДЕННО - АФРИКАНСЬКОМУ СОЮЗІ ВИПУСТЬ на волю 30.000 в'язнів з нагоди відзначування 31 травня ц. р. 10-тиріччя проголошення тамошньої республіки. Однак амнестії не підлягають „злочинці", засуджені за переступлення закону, що забороняє подружжя між білими й чорними, як теж за злочини вбивства і насильства.

ПЕРЕД ВИПУЩЕННЯМ ТЕЛЕВІЗІЙНИХ САТЕЛІТІВ НА МАРС

На Кейп Кеннеді йде підготова до випущення двох американських телевізійних сателітів на плянету Марс. На фото: випробовування могутньої ракети Атлас - Кентавр, з допомогою якого будуть випущені ці сателіти в дорогу на Морс, що триватиме понад шість місяців. Випущення першого сателіта Марінера-8 відбудеться 8 травня ц. р. і випущення другого — десять днів пізніше. На кожному із сателітів заінстальовані по дві телевізійні камери й інструменти для вимірювання температури поверхні Марса і властивостей його атмосфери. Обидва сателіти, зблизившися до Марса, будуть кружляти навколо нього.

В Кейп Кеннеді відзначено 10-річчя випущення першого космічного корабля ЗСА

Кейп Кеннеді. — В середу 5 травня ц.р. тут відбулося на випускній дорозі ч. 5, тобто на місці, звідки був випущений тму десять років перший американський космічний корабель „Фрідом 7", відзначення 10-річчя цього почину. В урочистості цього відзначення взяв участь пільот цього ж корабля і перший американський астронавт із тих, що відбували лети в космічні простори й учасник останнього лету на Місяць капітан Ален Б. Шепард, запропонований тепер до найменування на віце-адмірала. Під час урочистости були присутні також яких три тисячі осіб — інженерів, техніків і робітників із Кейп Кеннеді, багато з-поміж яких співпрацювали в збудуванні і випущенні „Фрідом 7". У виголошеній під час цього відзначування першого космічного лету ЗСА промові кап. Шепард ствердив, що з того часу, за десять років ЗСА перевели 24 космічних летів із людською залогою і тричі побували на Місяці. З цієї нагоди прислав окреме послання президент Ніксон, з вітанням і признанням для всіх, що брали участь в космічних досягненнях ЗСА протягом цієї декади. Цього ж самого дня ранком був випущений американським летунством спеціяльний сателіт в лет понад Азією із призначенням попереджувати про евентуальні совєтські або к о м у но-китайські ракети, спрямовані на ЗСА. В суботу 8 травня відбудеться випущення до Марса американського сателіта Марінер, що його лет триватиме шість місяців.

Ален Б. Шепард

У висліді противоєнних демонстрацій у Бостоні було 130 арештованих

Бостон.— В четвер 6 травня ц.р. тут відбулися противоєнні демонстрації, зорганізовані, як і в Вашинґтоні, де цього дня більших демонстраційних виступів не було, „Племенем травневого дня" та „Народною коаліцією за мир і справедливість". Юрба демонстрантів — в кількості яких 3 000 осіб — започаткувала облогу Федерального Будинку ім. Джана Ф. Кеннеді, демонструючи бурхливо проти війни у В'єтнамі. Намагаючись втримати порядок і не допустити демонстрантів до будинку, поліція арештувала 130 осіб. Водночас із цим цього ж, як і попереднього дня, відбулися мирні протестаційні походи, головно з участю молоді. Противоєнні демонстрації відбувалися також у Боффало, Н.Й. та на території Стейтового Університету Огайо. На Стейтовому Університеті в Кент, Огайо, проходили жалобні маніфестації на пошану студентів цього університету, які згинули рік тому від куль вояків Крайової Ґвардії 4 травня 1970 року.

ДЖЕРЗІ СИТІ В ПОКЛОНІ ЛЕСІ УКРАЇНЦІ

Джерзі Сити Н. Дж. — Українська громада з Джерзі Сити й околиць відзначить 100-ліття з дня народження геніяльної української поетки і драматурга Лесі Українки Святом на її честь у цю неділю 9-го травня, у великій залі Українського Народного Дому при 96 Фліт вулиці. Патронує Відділ УККА під головуванням д-ра Євгена Котика. Промову про життя й творчість Лесі Українки виголосить п-і Євгенія Рубчак-Єнсен, у мистецькій частині молодь із Школи Українознавства п о к а ж е другу дію драми-феєрії „Лісова Пісня" Лесі Українки, співачка Ганна Шерей виконає пісні при акомпаніяменті Ол. Омельського. Будуть також рецитації творів Лесі Українки.

Державний секретар ЗСА Роджерс переїхав з Єгипту до Ізраїлю на розмови в справі миру

Єрусалим. — Державний секретар Вілліям Роджерс закінчив свої офіційні відвідини в Єгипті в четвер 6-го травня і в той же день перелетів з Каїро на летовище під Тель-Авівом. В другому дні свого перебування в Каїро Роджерс мав дво- і півгодинну розмову з єгипетським президентом Анваром Садатом. Речник єгипетського уряду назвав наради з Роджерсом „к о р исними", але — мовляв — це не значить, що вони були „успішними". Американська сторона буцім-то вдоволена з відвідин в Каїро, бо Анвар Садат заявив, що він готов вислухати кожної розсудливої та реальної ізраїльської пропозиції щодо „тимчасового" порозуміння, яке вможливило б відкрити Суеський канал і таким чином створити кращі передумови для заключення тривкого миру. Однак єгипетські провідні діячі далі виключили зречення в користь Ізраїлю будь-якої арабської території, окупованої Ізраїлем в червні 1967 р. і наполягають, що частинний відхід ізраїльських військ від східнього узбережжя Суеського каналу, щоб уможливити його очищення й активізацію, має бути першим етапом відкликання взагалі військ з окупованих теренів. Роджерс і Анвар Садат погодились, щоб збільшити обопільні делеґатури в Каїро і Вашинґтоні до часу, поки будуть відновлені повні дипломатичні взаємини між Єгиптом і ЗСА, зірвані у червні 1967 р., та щоб вдержувати постійний б е з п о с ередній зв'язок під час близько-східньої кризи. Перелетівши до Ізраїлю, державний секретар Роджерс куртуазійно відвідав колишнього першого ізраїльського прем'єра, 84-літнього Бен Ґуріона, та перевів першу близько дво- і півгодинну нараду з ізраїльським прем'єром Голдою Меір. На тій нараді були приявними також ізраїльський віце-прем'єр Іґаль Аллон, міністер закордонних справ Абба Ебан і міністер військових справ Моше Даян. Одною із „трудних" точок у нарадах з ізраїльськими лідерами є їхня вимога, щоб ЗСА прийняли певні конкретні зобов'язання супроти Ізраїлю у випадку, коли б Єгипет порушив договорення щодо Суеського каналу. Роджерс привіз листи від президента Ніксона до всіх арабських володарів — в Савді Арабії, Йорданії і Єгипті — та до Ґолди Меір в Ізраїлі. Роджерс апелював до ізраїльських лідерів, що коли вони були завжди готові брати на себе риск війни, то повинні рішитися також на риск мира.

Міжнародні кола заходяться зліквідувати фінансову кризу

Бонн. Речник уряду Західньої Німеччини заявив, що Західня Німеччина не переведе самовільно й односторонньо ревальвації німецької марки, себто, підвищення її вартости в реляції до доляра. Все ж на біржі в Лондоні західньо-німецьку марку й ш в а й ц а р ський франк оцінювали вище їх офіційної вартости. Західньо-німецький канцлер нараджувався в четвер 6 травня з своїми фінансовими та політичними дорадниками та заявив, що після засідання ради міністрів, призначеного на найближчу неділю, у понеділок 10 травня уряд Західньої Німеччини оприлюднить к о н к р е тний плян щодо розв'язання проблеми, яка загострилась в останніх днях внаслідку масового напливу до Західньої Німеччини американського доляра. Ця криза пов'язана також з дефіцитом платничого балянсу Америки та з економічними проблемами Европейської Е к о н омічної Спільноти: на суботу 8-го травня скликано надзвичайне засідання міністрів економіки і фінансів членських держав ЕЕСпільноти, — Франції, Західньої Німеччини, Італії, Бельгії, Голляндії і Люксембурґу. Західньо-европейські господарські кола поручають радше деяку девальвацію доляра, як ревальвацію німецької марки, але з американського боку нема ніякого нахилу до такої ризиковної о п е р а ц ії. Більшість західніх держав і Японія стоять на тому, щоб продовжувати докладно устійнені реляції — доляра до золота та доляра до чужих валют, але можливо, що будуть змінені цифри, устійнені в 1944 році.

Іван Голик вибраний на голову Комітету Відділів УНСоюзу Скрентонської Округи

Скрентон, Па. — У п'ятницю 30-го квітня тут в залі української православної церкви св. Архистратига Михаїла відбулись річні збори Скрентонської округи УНСоюзу, яка об'єднує 10 Відділів, що разом нараховують понад 700 членів. Збори відкрив і ними проводив проф. Микола Мартинюк, голова Округи, а обов'язки секретаря сповняв Василь Нагірний. За діяльність управи за минулий рік звітували голова проф. Микола Мартинюк, секретар Василь Нагірний і касир Іван Голик. Зі звітів присутні довідались, що члени управи були в тісному контакті з усіма Відділами, а коли заходила потреба, то допомагали технічно там, де того було потрібно. За словами голови п'ять Відділів приєднали 29 нових членів, але були і такі Відділи, які поза зібранням членських вкладок нічого більше не зробили. Після звітів представники поодиноких Відділів подали короткі звіти про свою діяльність.

Приявний на зборах головний радний Степан Гавриш впершу чергу звернув увагу на організаційну ділянку як округи, так і цілости УНСоюзу. Він ствердив, що в конвенційному році всі Відділи приєднали 5,250 членів для УНС. Говорячи про загальний стан Союзу, він вказав на раціональну союзову господарку, навівши на це багато прикладів. Він рівнож дав обширні інформації про будову союзового дому та закінчення другого тому Енциклопедії, що вповні фінансував УНСоюз. Обговорюючи справи округи, він зложив ґратуляції секретареві 123 Відділу Іванові Голикові, який кожного року приєднує бодай 10 членів до свого Відділу. Вив'язалась дискусія, в якій дискутанти порушили ряд важливих справ.

Приступаючи до вибору управи, на внесок Михайла Борика, одноголосно обрано управу окружного комітету в складі: Іван Голик — голова, проф. Микола Мартинюк — заступник голови, Василь Нагірний — секретар, Степан Мелеш — касир та о. Нестор Коваль, Дженет

(Закінчення на стор. 3-й)

Комуністи відмовляються говорити про їх війська у Південному В'єтнамі

Париж. — У четвер 6-го травня ц. р. відбулося 112 те з черги засідання „мирової" Паризької конференції про В'єтнам, але воно знову не дало позитивних результатів. На попередньому засіданні голова делеґації Північного В'єтнаму Хуан Туі заявив, що коли ЗСА визначать остаточний термін відкликання своїх військ і будуть переведені успішні розмови про звільнення полонених, то „всі вояки, які беруть участь в цій війні, зможуть швидко осягнути свої родинні доми". Голова американської делеґації Дейвід Брус зацікавився стилізацією тієї заяви і просив з'ясувати ближче: „Якщо це значить, що ви готові відкликати північно-в'єтнамські війська з Південного В'єтнаму, Ляосу й Камбоджі, то я переконаний, що зможемо зробити поважний поступ до почесного і тривкого договорення про мир". Але комуністи, які вперто відмовляються взагалі признати, що в Південному В'єтнамі знаходяться будь-які північно-в'єтнамські війська, назвали вимогу Америки дискутувати одночасно про відкликання американських і комуністичних військ із Південного В'єтнаму — „абсурдом"

Совєти закидають амбасаді ЗСА у Москві вербування шпигунів

Москва. — М о с к овська „Літературная Ґазета" принесла статтю, в якій закидає американській а м б а саді, конкретно її атташе для культурних справ МекКінні Расселеві, вербування совєтських учених на шпигунів та взагалі використовування культурний обмін між ЗСА і СССР для ведення шпигунської роботи. Названа газета покликається на інформації від „авторитетних органів", під якими напевне треба розуміти КҐБ (Комітет Г о с у дарственной Безопасності), себто тайної поліції. Стаття називає американських учених Стіфена Соломона, фізика, і Антоні Тромбея, математика, які, прибувши до Москви, ніби передали якомусь совєтському ученому Вікторову, що його хоче бачити МекКінні Рассел з американської амбасади. Коли Вікторов зголосився туди, то Рассел буцім-то запропонував йому постачати інформації про совєтських громадян, які виїздять до ЗСА за програмою культурного обміну та збирати різні інформації у совєтських фабриках зброї. З американського боку негайно заявлено, що вся та стаття в московській газеті є фабрикацією з очевидною ціллю відстрашити совєтських громадян від будь-якого контакту з американцями. МекКінні Рассел — вихованець Єйлського у н і в е р ситету, знає плавко російську й інші мови, працював раніше в Радіо Визволення та Голосі Америки.

Пам'ять проф. Дмитра Дорошенка вшановано урочистою пленарною конференцією в УВАН

Ню Йорк. — 1-го травня тут відбулася урочиста Пленарна Конференція УВАН, присвячена 20-річчю з дня смерти проф. Дмитра Дорошенка, першого Президента Української Вільної Академії Наук. Конференцію відкрив, замість хворого президента УВАН проф. Олександра Оглоблина, віце-президент, проф. Омелян Пріцак. Вітаючи від імени Управи УВАН присутніх, він повідомив про те, що головний науковий твір проф. Дмитра Дорошенка „Гетьман Петро Дорошенко", який вважався втраченим і якому мала бути присвячена доповідь проф. Олександра Оглоблина, тепер віднайдений і знаходиться в одній з країн Західньої Европи. УВАН докладе всіх зусиль, щоб ця цінна монографія була видана в найближчому часі і в належному науковому оформленні. Доповідь п р о визначного українського вченого, громадського і державного діяча на тему: „Дмитро Дорошенко та його вклад в українську історичну науку", мав проф. Василь Омельченко, науковий секретар УВАН. Він насвітлив життя та багату й різноманітну діяльність проф. Дмитра Дорошенка на всіх відтинках громадської, політичної, культурно-освітньої й наукової діяльности. В доповіді було підкреслено, як багато уваги проф. Дмитро Дороше н к о приділяв на популяризацію знання про Україну серед українців і в наукових колах Европи й Америки. У своїй доповіді „Пам'яті Наталі Михайлівни Дорошенко", д-р Ніна Синявська подала характеристику покійної дружини проф. Дмитра Дорошенка, як визнач н о ї української артистки та громадської діячки в час наших визвольних змагань та за її життя на еміґрації. В конференції взяло участь яких 120 осіб.

Доповідь проф. Олександра Оглоблина на тему: „Головний науковий твір Дмитра Дорошенка", відбудеться в пізнішому часі. Д-р В. Омельченко працює тепер над підготовою видання вибраних творів сл. п. проф. Дм. Дорошенка, які появляться в кількох томах у видавництві Осередку Українських Студій у Гарварді.

Відбудуться Загальні Збори Товариства Українських Інженерів

Філядельфія. — Загальні Збори Товариства Українських Інженерів Америки, ТУІА, відбудуться у Філядельфії в суботу 22 травня, в приміщенні Спортового Осередку „Тризуб" при 4932 Північ Рроад вул., від 11-ої ранку а увечорі — товариська вечеря. На зборах будуть зроблені звіти з праці Товариства, вибори керівних органів ТУІА та полагоджені ін. ділові справи, в тому й вибір Номінаційної Комісії ТУІА і прийняття почесних членів. О 4-й г. по полудні на науковій конференції доповідатимуть: інж. І. Сось та інж. Є. Яросевич; о 7-й — коктейль, а потім — спільна вечеря і зустріч з громадянством; усні і письмові привіти будуть виголошені о 8-й вечора. Головою Управи ТУІА є тепер інж. В. Гнатківський, секретарем інж. В. Мисак.

УКРАЇНЕЦЬ КАНДИДУЄ НА РАДНОГО ПАССЕЙКУ

Пассейк. — Місцевий громадянин українського роду Олександер Керницький є між кандидатами до Ради цього міста. Вибори відбудуться вже в найближчий вівторок, 11-го травня. Його виборчим гаслом є: привернення довір'я до свого уряду. Олександер Керницький є принципалом місцевої середньої школи. Його батьки приїхали із Західньої України, батько з Криниці, мати зі Львова.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Любов і пошана до Матері

8-го травня 1914 року американський Конгрес прийняв резолюцію, в якій закликав громадян святкувати щороку День Матері, в другу неділю травня, як вияв „любови і пошани для матерів". Але насправді культ матері існує від прадавніх часів, а до Европи примандрував він з Малої Азії. Християнізм перейняв багато звичаїв із поганських часів, але культ Божої Матері безумовно глибший і кращий за поганський культ Реї, матері Зевса. Бо в Божій Матері, що Її особливо почитав і почитає український нарід, звеличується жінку, яка повила Сина Божого і терпіла Його муками.

З поняттям матері в'яжуться найніжніші родинні й особисті почування. Діти виявляють свою любов і пошану до матері, якій вони завдячують прихід на світ, сповнену любов'ю опіку від перших днів після народження до пізньої старости. Для матері син і донька без уваги на їхні роки — це завжди „діти", вона називає їх пестливими іменами, радіє їхніми успіхами і боліє їхньою журбою. Це тільки винняткові випадки, коли мати виявляє егоїзм супроти своїх дітей, бо символом матері є власне Ніоба, страдальниця на тлі трагедій її дітей і цілої родини. І тому жалюгідним явищем є егоїзм дітей, проявлюваний відносно своїх батьків, зокрема і особливо супроти матері.

Людина може знайти собі іншого товариша - приятеля, може знайти собі іншу дружину чи чоловіка, може обійтися без брата - сестри чи на місце померлих мати новонароджених. Але ніким і нічим не можна заступити матері, яка є тільки одна. І ніяка людина не може повністю перейнятися почуваннями матері і зрозуміти їх. Вона може інколи помилятися щодо своїх дітей, може зі шкодою для самих дітей потурати їхнім химерам та навичкам, вона може занедбати правильне виховання дітей з погляду педагогіки й суспільної потреби, але ніколи не можна закинути матері, що вона не любить своїх дітей.

Свою матір треба любити й шанувати без уваги на те, що вийшов про це закон, ані не тому, що це акуратно визначена Конгресом друга неділя щороку в травні, — треба її любити й шанувати завжди і всюди. День Матері існує для того, щоб особливо в цей день маніфестувати свої почування для тієї найближчої, найріднішої і найдорожчої особи, якою є матір.

Відповідальність 18-річних

Конгрес схвалив, а Президент підписав закон про обниження віку управнених до голосування в усіх виборах на терені ЗСА до 18-ти років. Найвищий Суд визнав конституційність цієї постанови тільки щодо федеральних виборів, але у різних стейтах зобов'язує ще різний вік голосуючих. Минулого тижня стейт Вермон найперший пристосувався до згаданого федерального закону і схвалив, що не 21-річні, як дотепер, але вже 18-річні мають право голосувати в усіх виборах на його терені, можуть купувати алкоголеві напої, можуть одружуватись без дозволу батьків, підписувати правні акти, затягати позички і відповідати за них, отримувати спадщину і мати перед судами статус дорослих. 24-річний стейтовий посол зголосив цей закон, а підписав його 70-річний губернатор.

Пересічний вік людини в останніх десятиліттях підвищився, але вік „життьових активістів" обнизився. Демонстрації студентів з участю середньошкільників стали звичайним явищем не тільки в Америці. Наприклад, прем'єр Франції загрозив гострими репресіями проти заколочування студентами спокою у Парижі, в Туреччині студентські демонстрації спровокували проголошення винняткового стану в трьох найбільших містах, демонстрації студентів у Західньому Берліні стали ще більшою турботою для соціяліста - посадника, як шикани збоку східньонімецького сусіда. Водночас підвищився відсоток молоді у статистиці злочинів. Достосовуючись до відносин серед молоді в ділянці моралі, в середніх школах запровадили навчання про статеве життя. Поширені серед молоді наркотики стали найбільшим б о л я к о м суспільства. Нестрижене волосся і вузькі, обчімхані штани — це річ моди, але масове явище гіппі знаходить уже й серед молоді здорову , неґативну реакцію.

Так чи сяк молодь здобула собі такий вплив на суспільно - політичне життя в усіх народів, якого ніколи дотепер не мала. А втім, з правами пов'язана відповідальність. Поруч з ентузіястами такої реформи, як її прийнято у Вермоні, скептики твердять, що це тільки ризиковний експеримент, вартість якого докаже щойно майбутня практика. Життя покаже, чи 18-річні юнаки й дівчата зможуть надолужити брак життьового досвіду своїм ентузіязмом і виявлять почуття відповідальности.

НА „ДЕНЬ МАТЕРІ"

Слово шкільної молоді

Дорогі матері, батьки, дитяча громадо!

Мені припала честь промовляти сьогодні за всіх дітей Рідної Школи і подякувати нашим матерям за їх жертвенну опіку і любов. Бож власне дякуючи материнській та батьківській любові й піклуванню ми користаємо з науки не тільки в державних американських школах, але і в рідній українській школі кожної суботи.

Наш незабутній Кобзар Тарас Шевченко з великим хистом і любов'ю оспівує в своїх поезіях українську матір, її піклування діточками і молоддю. Мати з малесеньким дитям — це для нашого Кобзаря образ найбільшої краси і святости.

У нашім раї на землі
Нічого кращого немає,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим

— мовить в своїй поезії Кобзар.

В українській Рідній Школі ми вивчаємо нашу минувшину — історію і географію України і знаємо — як багато лиха і фізичних та душевних страждань терпіли українські матері в минулому. Та немало горя зазнають вони і тепер. І не лише в поневоленій Україні, а й тут, в Америці, і взагалі у вільному світі. А чому це так? А тому, що кожна мати боліє і страждає не тільки за себе, а й за своїх дітей. А ми, діти, з малого ще розуму та себелюбства, часто - густо зовсім не шануємо материнської опіки і любови ,не слухаємось і не хочемо навіть визнавати материного та батьківського авторитету. Тому сьогодні, в день Свята Матері, ми — діти - учні Рідної Школи — повинні тут дати урочисту обітницю, що ніколи і ні при яких обставинах не чинитимемо жадних прикрощів своїм матерям, не завдаватимемо їм болю своїм непослухом, негідною поведінкою і лінивством. Зокрема і особливо ми повинні дбати про добру поведінку, виконування всіх домашніх завдань, що нам дають учителі Рідної Школи. Бож хіба ми не бачимо, як радіють наші матері, батьки і взагалі вся родина, коли ми приносимо шкільні посвідки з добрими показниками успіхів та поведінки! І навпаки — які засмучені обличчя наших матерів і батьків, коли наші клясні показники недостатні або й зовсім погані!

Ми відсьогодні повинні кожного дня поводити себе так, щоб обличчя матері променилось радістю і веселим успіхом, щоб не знало засмучення і журби через нас. Пам'ятаймо, скільки уваги українським матерям присвячували наші найкращі поети і мистці пензля! Я вже згадувала про нашого Кобзаря, але славили у своїх поезіях українську матір також Іван Франко і багато інших письменників, включно з тими, що творять поезії в Україні: згадаймо хоча б „Рідна мати моя" („Рушничок") Андрія Малишка.

І через те, власне, що наша славна Україна була і є поневолена, світло - радісний образ матері з дитятком, наведений нами попереду в поезії Т. Шевченка, дуже часто затьмарений образом матері - страдниці, горе якої не раз таке безмежне, що виходом з нього буває божевілля або смерть. І це власне через недолю її дітей. Бож справжня мати ніколи не відокремлює власної долі від долі своїх дітей: їх щастя і радість — її щастя, їх лихо й недоля — її недоля. Особливо яскраво трагічну долю матері й дитини зображує Тарас Шевченко в поемах „Катерина", „Наймичка" і „Сова", а Іван Франко оспівав українське жіноцтво, зокрема матерів, у відомій ліричній поемі про „руськії* сльози жіночі".

Наведемо її в скороченні.

Де не лилися ж в нашій
бувальщині,
Де, в які дні, в які ночі . . .
Руськії сльози жіночі?
Скільки сердець роздиралось,
ридаючи,
Скільки зв'ялили страж.
дання!
А як же мало таких, що
міцніли, складаючи
Слово до слова, в без смертних піснях виливаючи
Тисячолітні ридання!
Слухаю, сестри, тих ваших
пісень сумовитих,
Слухаю й стиха міркую:
Скільки сердець тут розбитих, могил тут розритих,
Жалощів скільки неситих,
сліз вийшло пролитих
На одну пісню такую? . .

Я навмисне зупиняюсь головно на двох найбільших діячах нашої культури: Тарасові Шевченкові й Іванові Франкові, цитуючи уривки їх творчости, де яскраво видно їх високу пошану і любов до української жінки-матері.

Тут слід сказати, що в обох наших клясиків образ жінки - матері переростає конкретно - побутові рамки, набуває характеру символа, що покриває собою ввесь скривджений люд України, стисло кажучи — всю нашу Вітчизну - Україну.

Світе тихий, краю милий,
Моя Україно!
За що тебе сплюндровано?
За що, мамо, гинеш?

Чи ти рано до схід сонця
Богу не молилась?
Чи ти діточок непевних
Звичаю не вчила?

Саме геніяльний Кобзар увів в наше письменство епітети: Мама, Мати в стосунку до України, трохи раніш, у добі Козаччини, в козацьких піснях і думах утривалюється епітет Мати в стосунку до Запорізької Січі: „Січ-Мати".

В славнозвісній поезії „Розрита могила", з якої ми щойно зацитували початкові строфи, символіку „Україна-Мати" поглиблено в дальших строфах згадкою про гетьмана Богдана і нефортунний Переяславський договір.

Ой Богдане — нерозумний
сину!
Подивись тепер на матір,
На свою Вкраїну . . .

Образ жінки - матері — як джерела й покровительки життя, безмежно відданої піклувальниці, завжди готової заради дітей на найбільшу жертву, — увічнений не лише в мистецькій літературі, але й в усній поетичній творчості нашого народу: піснях, думах, приповідках.

У відомій пісні з часів Козаччини „Ой на горі вогонь горить" бачимо цікаву паралелю батьківського ділового практицизму і материнської душевної теплоти, чутливости серця. Коли до батьківського дому прибіг козацький кінь без вершника сина, то батько найперше пустився коня розсідлати. Тим часом мати насамперед розпитує: „Ой коню мій, вороненький, а де ж мій син молоденький?"

Подібне бачимо в сцені виїзду з дому Бульби і його синів на Запоріжжя. В той час, коли старий Бульба насамперед пильнує, щоб сини нічого не забули з вояцької зброї та виряду, старенька їх мати заливається слізьми, припадаючи до козацьких стремен з такою силою, що

(Закінчення на стор. 3-ій)

* У минулому в Галичині, Буковині й Закарпатті наша людність називала себе „русинами", а свою мову „руською".

А. ЮРИНЯК

МАТЕРІ-УКРАЇНЦІ

Хвала і честь Тобі, вкраїнська Мати,
Що Ти серед важкої праці день-у-день
Уміла в нас, дітей, любов плекати
До Краю предків наших, мови і пісень!

По-різному життя Твоє складалось;
По-різному бувало й нам не раз.
Та знали ми, що дбає за нас Мати —
Душею завжди з нами, біля нас.

Минуть роки — й дорослих все ще гріти
Нас буде Матері бережена любов.
Бо ми для Неї завжди будем діти,
Хоч навіть сивина вже вкрис нам чоло.

Отож уклін Тобі й подяка щира:
В дитячих душах Ти вогонь палкий
Любови до Вкраїни нам вщепила,
Бож наші звідти Матері й Батьки.

Каліфорнія, травень 1971

ДО 50-РІЧЧЯ УАПЦ

Є історичні дати, на важливість яких не звернено відповідної уваги. До таких належить день 9-го травня 1919 року. 1969 року, в 50-річчя, про нього не було згадки. Того дня, 52 роки тому, майбутній Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви Владика Василь Липківський уперше відправив у стінах Микільського Собору на Печерську в Києві Святу Літургію українською мовою — живою мовою українського народу.

Від часів князів Київської Руси та Козаччини і потім впродовж майже 250 років московського поневолення українські храми не чули рідного слова: Богослужен-ня провадилися за церковними дозволеними книгами, а вони були написані мертвою, „книжною" мовою, церковно - слов'янщиною. Напевно в далеку давнину та мова була доступніша й зрозуміліша якщо не широким народним масам, то бодай тогочасним інтеліґентнішим, грамотним людям. Але українська народна мова почала з часом занадто різнитися від „книжної". Треба було аж приходу клясика української літератури Івана Котляревського, щоб „узаконив" своїми творами українську народну мову на рідній землі України.

Щоправда, були й перед І. Котляревським окремі письменники, які писали близькою до народної мовою, зокрема великий філософ Григорій Сковорода. Правда теж, що в так зв. інтермедіях, що їх виставляли студенти - спудеї з Київської Академії та ін. тогочасних вищих шкіл, були вставки, виконувані живою українською мовою. Але все це — тільки спалахи якщо не національної гордости, то бодай елементів національної свідомости. В Україні українська мова — одна з найбільш співучих світових мов і одна з найбільш універсальних та багатющих, — була „чужинкою" серед освіченого світу, а з московською окупацією східніх земель України — об'єктом переслідувань, заборони та „мазепинщини".

Осторонь від цього процесу мовного самовизволення України стояла Церква. Зверхники вважали, що церковнослов'янщина — це щось нібито „божественне", щось „вище", щось більш „учене" від прекрасної живої мови народу, який з кількох мільйонів дійшов — всупереч війнам та винищенням — до десятків мільйонів, і який умів спиратися в особливо важкі часи однаковою мірою на Дніпро і Дністер.

З вибухом української національної революції в 1917 році українські інтеліґентні кола почали виявляти особливу увагу до мовної проблеми, що мала аспект не лише філологічний, а й політичний. Самовизволення народу, що „мов паралітик той", за висловом Івана Франка, був на десятках роздоріж, під тиском Російської й Австро - Угорської імперій та сусідів - колоніялістів, мало прийти не лише в ділянці політично - економічній, а й культурно - мовній. У 1917 р. відбувся в Києві З'їзд Духовенства і Мирян, на якому настоятеля Липовецького православного Собору й інспектора шкільництва о. Василя Липківського вибрали головою, і на якому була схвалена резолюція: надати Автокефалію Православній Церкві в Україні. Дня 7 січня 1918 року Всеукраїнська Церковна Рада, в якій велику ролю відігравав згодом зліквідований комуністами громадсько - релігійний діяч Володимир Чехівський, скликала Всеукраїнський Церковний Собор, але большевики в той час потіснили Армію Симона Петлюри, довелося тимчасово припинити працю Собору. Вона була відновлена за сл. п. Гетьмана Павла Скоропадського. Та на тому Соборі росіяни й проросійськи наставлені українські духовники почали виступати проти українських аспірацій, і тому українці вийшли з нього й не визнали його „постанов". І ось саме тоді — сталась історичної ваги подія: майбутній Митрополит УАПЦеркви Владика Василь Липківський вперше відправив Богослуження в Микільському Соборі українською живою мовою, 9-го травня 1919 року.

Формально проголошення Автокефалії У к р аїнської Православної Церкви на Україні відбулося в 1921 році. УАПЦерква була освячена вже через кілька років під московсько - б о льшевицькою окупацією кров'ю своїх Владик, духовенства і вірних. В 1927 р. окупанти змусили Митрополита-Мученика Василя Липківського відійти від життя його Церкви. В 1938 р. його заарештували біля Києва, і від того часу лише Богові відома доля тієї видатної людини, духовника - патріота, який сказав про УАПЦеркву в „Проповіді на неділю 28-му", що „однією з головних підвалин нашої Церкви є її всенародна с о б орноправність".

Українська мова, жива мова живого народу, в Українській Церкві — це великий історичний здобуток не лише українців православного віровизнання, а всієї Соборної України, і день 9-го травня може треба було б проголосити відповідним чинникам Днем Української Мови, національним культурним Святом.

Рішенням Собору Єпископів Української Католицької Церкви цього року вводиться жива українська мова в Богослуженнях — і це є великим кроком вперед в обороні прав Помісної УКЦеркви, очоленої Митрополитом - Мучеником Кардиналом Йосифом Сліпим.

Відхід від рідної мови українського народу, за будь-яких обставин, будь - якої Української Церкви буде не лише початком занепаду тієї Церкви, а й важким ударом по Національно - Християнській Україні.

Леонід Полтава

З НАШИХ БУДНІВ

НОВИЙ СПОРТ

З деякого часу деякі громадяни нашого міста залюбки управляють нову галузь фізкультури чи спорту. От, скажемо для прикладу, якийсь весельчак піднімає слухавку телефона і повідомляє дирекцію фірми чи установи, що в жіночій туалеті цієї установи, на 12-му поверсі, підкладено бомбу і що директорові дається десять хвилин часу для опорожнення будинку...

Піднімається тривога! Працівників закликають меґафонами негайно залишити місце праці, народ штурмує елевейтори або й сходами висипається гамірно на вулицю. Приїжджає поліція з протибомбовими причандалами, перетрушує цілий будинок, від стриху до фундаментів, і жадної бомби, річ ясна, не знаходить. За годину-дві працівники, погрівшись на сонечку, вертаються до своїх робочих столиків і чекають оказії, коли їм трапиться подібна фізкультурна зарядка.

Недавно автор цих рядків особисто взяв участь в такому тренінґу. Оказія трапилася в Нюйоркській публічній бібліотеці при 5-ій Евню, в популярному серед нашої літературної братії Слов'янському відділі. Тільки панночка поклала переді мною оберемок лондонських „Вядомосці" і київську „Вітчизну", як прибігає заклопотаний редактор Роман Ільницький, що мав тоді дижурство, і просить культурну публіку негайно залишити читальню, бо в будинку є бомба!

— Балоні! — махнув рукою науковець, що сидів коло мене. — Вчора так само настрашили нас бомбою, а потім показалося, що це хтось зробив собі такого джовка...

Це справді велика неприємність, коли тебе відривають від улюбленої лектури чи наукової роботи і кажуть тікати на лоб, на шию, з бібліотеки! Зокрема не полюбляють цього спорту відвідувачі старшого покоління, що від непам'ятних часів приходять сюди гризти граніт науки або й солодко подрімати... Одного такого читальника дижурні мусіли насилу виволікти з бібліотеки — так міцно був заснув! Натомість для молодих студентів і студенток, що працюють тут на різних „партаймах", немає, мабуть, більшої приємности, як вирватися з бібліотечної мертвеччини до парку, на зелену травичку і там щедро користати з усіх тих привілеїв, що їх дає рання весна і безтурботна молодість...

Дехто з керівників бібліотеки підозріває, чи то не самі їхні працівники, з категорії пелехатих, роблять такі ґеци, піднімають фальшиві алярми, та й ще вживають до цього службових телефонів, щоб не витрачати десять центів на автомат... Такий тепер світ настав і така молодь, що сам не знаєш, якого шаління від неї ще сподіватися. Найкраще зберігати в таких випадках спокій і погоду духа та сприймати все з поблажливою усмішкою, бо інакше, в скорому часі, забракне в Америці місця на цвинтарях та в психіятричних лікарнях.

Ікер

Любов Коленська

Я Й НЕ ЗНАЛА...

(1)

Зразу сідайте за мною: їдьте на п е н с илвенійські горби і застановіться перед невеликою хатою. Єдина трудність, що цілий домик у снігу, і вибачте, що немає прометеної стежки — не було часу. А ви потрудіться, протріть шибку і побачите нас . . . покищо всіх разом. Як у льодовій безодні — чотири неспокійні душі. Сидимо перед вatраном у вітальні і силкуємося розв'язати наше питання . . . Головного героя тут немає, всі ми переживаємо, і залишаємося й надалі незвичайно слабкими людьми. Героєм тут хіба сніг, бо він вирішив справу.

Як я вже згадала, нас четверо:

Марта,
мій чоловік — Віталій,
моя подруга — Надія,
її чоловік — Іван.

Тепер ще, поки нам виїхати, хочу вияснити, чому я вибралась так далеко з дому. Того ж дня я нікуди не виходила, можливо, холод бентежив мене, а може прийшла думка — посидіти трохи у затишку. Біля полудня листоноша приніс листа. Я відкрила його й побачила, що це пише Надія. Нерівними буквами складались її слова:

„Дорога Марто!

Лиш дістанеш мого листа, кидай усе, приїзди до мене і рятуй! Не хотіла дотепер згадувати, та з моїм чоловіком жадного мені життя, а виїхати звідсіля, без помочі, майже неможливо. Живу у маленькому містечку, властиво — селі. Довкруги перевізжно родини вуглекопів, а недалеко нас чорні горби-терикони, земля вимішана з вугіллям. Життя тутешніх людей похмуре, суворе, повне гострих, застарілих, жорстоких звичаїв і традицій. Вони пересівають на рідкому ситі твої вчинки, і нічого не залишається тобі на оборону. Неба тут майже не видно, але хто його, поза мною, шукає? Поїзду жадного, до автобуса т р е б а пройти з десять миль. Та без речей куди поїду, і чого я тоді варта . . .

Іван, після свого випадку, постійно вдома.

Я вже кілька разів голіруч вибиралася виїхати, але він завжди наздожене. Отак за поворотом дороги, коли, здається, я вже зовсім безпечна, покладе руку на плече і завертає. Ще й слівця глузливі кине: — Не сподівайсь від мене нікуди втекти, всюди знайду і приловлю, як малого зайця за ногу . . . — Тепер засдно Іванові слова й погрози за мною. Навіть ранком, як встаю з постелі, відчуваю, що очі його стежать за кожним моїм порухом, він зараз же й собі схоплюється і йде за мною.

Часами при сніданку пробую: — Недобрий і черствий хліб, побіжу по інший. — Але Іван зараз: — Чого тобі самій іти, підемо разом. Хоч навіщо тобі втомлюватись, піду сам . . . — І так пильно, пильно дивиться на мене і чекає. Так я все тільки з ним ,нікого тут не знаю добре й нізвідкіля помочі . . . Коли б одне нерозважне слівце сковзнулось поміж тутешніх знайомих, мені здається, вони б перші розіп'яли. Тому я на увазі . . . Вже думала сплести мотузку і тихенько, вночі, причалити до землі, отак з вікна. Але відваги мало, а як Іван почує і прокинеться, тоді вже зовсім зв'яже . . . Коли б не страх . . . а так . . . Або ти . . . в тебе авто, ми якось може вспіли б . . .

Хіба мені таку наругу аж у саму смерть страждати? Зовсім не розумію, чому він не хоче випустити мене, тим більше, що бачу, дратую його безустанно. Може не хоче тому, щоб про нього не пішла недобра поголоска, бо тут, як я вже згадувала, всі тримаються перестарілих засад і за найменший промах проти їхніх законів — відвертаються спиною. Думаю, що хоч Іван зазначає зчаста, що йому на вузьколобих людях не залежить, одначе, щось тут не так . . . одверто це вже висказував, і приязни жадної поміж нами, і дітей ні . . . Так і немає причини, щоб безпотрібно терпіти і мучитись і тягнути за собою терпку, чимраз гострішу ненависть . . .

Та вийнати не можу, усе поза мною його кроки: безупинні, притаєні . . . Часами здається поруч мене немає нікого, зрадію, розженуся, і раптом у тишу — його гострий хід, глузливий насміх і зеленожовтявою барвою напіввідкриті очі, чуйні і мстиві, як на полюванні . . . і погрозливі слова: — Надіє, хіба я тобі не казав, не квапся нікуди, а то й швидше від тебе заберуся. А що, як опинишся самотня, без грошей, не так то легко . . . — Тихну в собі ще дужче і не відповідаю нічого. Сиджу й думаю, що набагато чесніше було б розійтися нам зараз і припускаю, що Іван це знає, але триває у впертому, і нікому з цього жадної користи . . .

Вчора, коли мала кинути до поштової скриньки листа до тебе, Іван пішов зі мною, як завжди, і по дорозі сказав: — А що, якби ти дала мені цього листа прочитати? . . — І дивиться проймаючо на мене. Чому в нього очі не такі, як раніше — ніжні пояски трави . . .

Мовчки, заперечливо хитаю головою. Моя мовчанка ще дужче дратує його, але він нічого не може вдіяти і листа не відбирає — може лякається, що серед вулиці закричу, і прохожі звернуть увагу . . .

Та все таки я не наважилась при ньому вкинути листа . . .

Поруч нашої хати сходяться дві гори, і наш дім п о м е ж и їхніми схилами здавлений . . . У теплі дні течуть, збігають з них води, тепер вони замерзли скляними, мертвими водоспадами. Тільки у сонці ще живуть і мигтять, а в інші вони і горби смутні й понурі.

Як мені вийти звідсіля? . .

Не залишай мене і приїдь —

Надія".

І так, здається, бачу її: хоче втекти, а позаду — увесь час — відгомін його зловісної ходи, Іванові очі і руки, і скляні водоспади мертвих річок стигнуть біля неї і давлять . . . Ходить Іван і каже їй: — Даремно, тепер уже не втечеш . .

Мені лячно, я не звикла до таких переживань, у мене все складається просто і спокійно. Тремчу і не можу, аж до приходу мого чоловіка, знайти собі місця. Тільки приходить, зустрічаю його словами: — Віталію, послухай, маю лист від Надії. — Бачу, що в нього сьогодні обмаль терпеливости, не читаю докладно, лиш нашвидку все оповідаю. Але він сьогодні не в такому настрої, щоб перейматися чимнебудь або порадити. Він оподалік, по праці втомлений, виглядає, що я не впору вибралась, але що можу зробити, і починаю наново. Віталій нерадо слухає, і раптом різко питає: — Що ти властиво від мене хочеш, що ми можемо тут зробити, чи Надія єдина на світі?

— Може й більше таких.. але Надія моя подруга ще з ранніх літ . . .

— Воно нічого не міняє, і що, властиво, у тебе на думці: викрасти Надію чи, може, побити Івана?

— Чому попадаєш у такі протиріччя, поїдемо, все побачимо і, можливо, вдасться усьому спокійно зарадити.

— Чому я там маю чомунебудь спокійно зарадити, а що з моїм відпочинком, я доволі довго вже чекаю і завжди щось не сходиться, неконечно із твоєї вини. Знову тривати надіями у другому році?

(Далі буде)

НА „ДЕНЬ МАТЕРІ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

годі її відірвати: діти бо для неї — над усе на світі.

У цьому зв'язку насувається інша паралеля — знову ж таки з творчости Шевченка з його поеми „Сова", паралеля між риданням матері по синові і плачем дівчини по своєму милому:

Плаче мати одна в хаті,
А дівчина в гаї.
Поплакала чорнобрива
Та й стала співати.
Поплакала стара мати
Та й стала ридати.
І молилась, і ридала,
Кляла все на світі.
Ох, тяжкі ви, безталанні
У матері діти!

Дуже сильний, повний трагізму образ старенької матері подав наш славнозвісний повістяр Михайло Коцюбинський у своєму оповіданні „Що записано в книгу життя". У бідній селянській родині, що складалася з подружжя і декількох малих дітей, живе ще стара бабуся — мати господаря сім'ї. Вона вже ледве ходить і цілі дні й ночі лежить під припічком або коло порога, бо ліжка для неї немає. Немає для неї й їжі, бо в хаті голод, нема що їсти навіть дітям. Бабуся болісно відчуває, що вона не тільки зайва в родині, але просто таки тягар у тісній, голодній хаті. Врешті невістка навіть уголос не раз бажає бабусі швидшої смерти. І ось одного дня мати набралася духу на одверту розмову з сином: „Заваджаю я тут вам усім. А смерть не приходить — забарилася. Тож одвези мене, сину, в глухий куток лісу і покинь. Я й засну під снігом. Мені ж нічого вже не треба, а тобі, сину, буде краще: не гризтиме невістка, що через мене бруд у хаті".

Отже, бачите: стара матуся не гнівається на сина, що дав таку волю невістці, що готовий викинути її з хати. Ні, передсмертне бажання матері — щоб „сина не гризла невістка", тобто, щоб синові і його дітям було якомога краще.

Не можна здержатись від спокуси навести тут ще один літературний приклад безмежної ,жертвенної і материнської любови. Маю на увазі о п о відання „Мати" Миколи Хвильового. Воно ж таке реалістичне і водночас ґротесково кошмарне, як і оповідання „Що записано в книгу життя".

В розпалі революції в Україні повернулися в рідну хату, до старенької матері, два сини — запеклі політичні вороги. Не щастить старенькій матері на всі її зусилля — помирити синів, ні навіть розлучити їх. Всім єством своїм чує мати, що в хаті має статися вбивство. Вона навіть знає вже, хто перший з двох синів на це вбивство зважиться. В обличчі такого жаху їй жити вже не хочеться, і вона зважується пожертвувати собою, щоб урятувати життя синів. Вона в ніч передбаченого вбивства лягла на ліжку сина і прийняла смерть від сокири другого сина, що не відав про материну „хитрість" - жертву...

Повертаючись до духовних велетнів нашого народу — Т. Шевченка й Івана Франка, мусимо сказати про вельми активну участь останнього в боротьбі українського жіноцтва за рівні права з чоловіком в родинному і громадсько - політичному житті.

За висловом відомої жіночої діячки, талановитої публіцистки Мілени Рудницької, Іван Франко є „незрівнянний співець жіночого горя та гарячий захисник прав жінки". І справді: Іван Франко був фактичним редактором (хоч його імени не вказано) першого українського жіночого альманаху під назвою „Перший вінок" (Львів, 1887 року). Ще раніше, 1883 року, також у Львові вийшов упорядкований і зредаґований ним збірник українських народних пісень з жіночою тематикою. Майже до кожної пісні Франко подає докладний коментар. Збірку він назвав „Жіноча неволя в руських піснях народних". У супровідній статті до пісень І. Франко характеризує зібрані пісні як „найкращі з усього, що колинебудь витворила наша фантазія народна, крім хіба деяких дум історичних". А пісні ж там зібрано про жіночу недолю. Іван Франко взагалі був надзвичайно чуйний, відзивний до жіночого горя.

Вище ми сказали, що материнська любов і піклування оспівані також в усній народній творчості — і то не лише в піснях та думах, але й в епічній творчості, зокрема в народних афоризмах - приповідках.

Нагадаємо тут декілька поширених п р и п овідок: „Материна любов у воді не тоне і у вогні не горить", „Мами не купити, ані заслужити", „У кого є ненька, у того голівонька гладенька", „Нема тих яток, що продають рідних маток".

Материнське слово завжди було і є найпершим незабутнім дороговказом для нас, молодого покоління, яке щойно виходить на велику дорогу життя.

Написав референт „Рідної Школи" Анатоль Юриняк. Виголосила в „Дні Матері" учениця 5-б кляси „Рідної Школи" в Лос Анджелесі, Каліфорнія — Ірина Микитин.

Іван Голик вибраний на голову...

(Продовження зі стор. 1-ій

Боланд, Микола Чомко і Михайло Борик — члени управи.

Новообраний голова, перебираючи урядування, зложив подяку за довір'я і запевнив, що доложить всіх зусиль, щоб округа в біжучому році здобула 50 членів. Він прохав всіх про співпрацю, а при тому запевнив, що відвідає всі Відділи, приналежні до округи, а при тому допоможе їм організувати членів.

Збори розпочав і закінчив молитвою о. Нестор Коваль, а по закінченню зборів відбулася спільна перекуска, під час якої до пізньої години ночі велись розмови на союзові теми.

Увага! **МИРЯНИ-УКРАЇНЦІ!** Увага!

Дорогі Миряни!

ЗАПРОШУЄМО ВАС СЕРДЕЧНО ДО МАСОВОЇ УЧАСТІ В

ПРОТЕСТАЦІЙНІЙ МАНІФЕСТАЦІЇ

в обороні прав Української Католицької Церкви, а зокрема за: привернення і збереження історичних прав УКЦеркви, її самоуправу, здійснення постанов і ухвал Архиєпископського Синоду Владик УКЦеркви та єдність, мир і спокій в нашій Церкві

яка відбудеться

в суботу, 15-го травня 1971 року о год. 4-ій по полудні
в Стемфорді, Конн., біля Канцелярії Стемфордського Єпископа, Преосв. Йосифа Шмондюка
161 Glenbrook Road, Stamford, Conn.

Нехай не буде між нами байдужих до цієї важливої справи, зокрема тепер, коли НАШІЙ ЦЕРКВІ ГРОЗИТЬ ЛІКВІДАЦІЯ, А НАШІ ВЛАДИКИ В ТОМУ НАПРЯМІ НІЧОГО НЕ ЗРОБИЛИ.

Ваша поголовна участь в маніфестації — це успіх у нашій спільній шляхетній акції в обороні нашої УКЦеркви.

ВСІ НА МАНІФЕСТАЦІЮ!

Замовлені автобуси з Ню Йорку від'їдуть з-під Українського Народного Дому, при 140-142 Друга евню о год. 2:30 по полудні. Квитки на автобуси можна придбати в „Самопомочі" і крамниці АРКА.

В інших місцевостях слід контактуватися з місцевими Відділами Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦеркви.

КРАЙОВА УПРАВА ТОВАРИСТВА ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКЦЕРКВИ

П. С. Черговa наша акція — це ВСЕНАРОДНА МАНІФЕСТАЦІЯ у Філядельфії, Па. в дні 25-го ТРАВНЯ ц. р. під час висвяти нових єпископів-номінатів.

ГУЦУЛЬЩИНА — Т-ВО ГУЦУЛІВ-ВЕРХОВИНЦІВ

запрошує Вас з Родиною на

ГУЦУЛЬСЬКИЙ ХРАМ СВ. ЮРІЯ

в днях 15-16 ТРАВНЯ 1971 р. на СОЮЗІВЦІ
КЕРГОНКСОН, Н. Й.

ПРОГРАМА

Субота, 15-го травня 1971 р.

Год. 4-та по пол. — „На храм збираються Гуцули..."
Відкриття Виставки:
а) Література про Гуцульщину і Видання Реґіональних Комітетів.
б) Гуцульщина у знимках. — Матеріяли до Альбому.

Год. 5-та по пол. — Реферат: Гуцульщина в українській літературі. — **Д-р Михайло Лоза.** Мистецька спадщина Мистця Живого Слова — **Юліяна Геника-Березовського.** (Фонографічні записи)

Год. 7-ма веч. — **Товариська Зустріч при Спільній Вечері.**

Год. 9-та веч. — Мистецькі Виступи Гуцульських Ансамблів.
Мистецький керівник — **Юрій Гудимяк.**

Год. 10-та веч. — **ГУЦУЛЬСЬКА ЗАБАВА.**
Оркестри: Гуцульські Троїсті Музики — капельмастер п. **М. Мочерняк** та Оркестра „Союзівки".

Год. 12-та північ — Вибір Княгині Гуцульщини — Полонинської Чічки. (Кандидаток обов'язує гуцульський стрій!)

Вступ на Виставку, Мистецькі Виступи та Забаву: дорослі: дол. 5.00, студ. молодь: дол. 3.00.

Неділя, 16-го травня 1971 р.

Год. 9-та ранку — Інформативні Сходини для членів Т-ва Гуцульщина.

Год. 11-та ранку — Богослуження та Панахида.

Год. 1-ша по пол. — Спільний Обід. — Гуцульські набутки. — Роз'їзд.

Зголошення слати на адресу:
"SOYUZIWKA", Kerhonkson, N.Y. 12446. Тел.: (914) 626-5641
Адреса Товариства Гуцульщина:
HUCULSHCHYNA, 776 Hudson Avenue, Rochester, New York 14621

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 6-го травня 1971 р. в Трентоні, Н. Дж. відійшов у Вічність

сл. п.
Інж. ДАНИЛО СЕРДЮК

хорунжий Армії УНР, народжений 9 грудня 1898 р. в Бреусівці на Полтавщині.

ПАНАХИДА буде відслужена в неділю, 9-го травня 1971 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Копика в Трентоні, Н. Дж.

ПОХОРОНИ відбудуться в понеділок, 10-го травня 1971 р. в церкві св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж. о год. 9-ій ранку і на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку.

Засмучені:
дружина ОЛЕНА
племінниця НЕНСІ РІДЕЛ з родиною

Український Визвольний Фонд в ЗДПА

ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО

2-ий РІЧНИЙ З'ЇЗД УВФ в ЗДПА

— відбудеться —

в днях 15-го і 16-го травня 1971 року в Рочестері, Н. Й.

в приміщеннях

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
при 831 Joseph Avenue, Rochester, N.Y. 14621

Початок З'їзду о год. 11-ій перед полуднем.

Під час З'їзду виголосить ВП. Д-р МАРКО АНТОНОВИЧ з Монтреалю, Канада доповідь: Україна і ми.

В суботу, 15-го травня вечером буде влаштована Спільна Вечеря для зустрічі з Українським Громадянством і Учасниками З'їзду, під час якої будуть складані усні і відчитані письмові привіти.

За ближчими інформаціями відносно З'їзду, Спільної Вечері, ввічливо просимо звертатися, як рівнож висилати листи на адресу ВП. д-га Любомира Білика, 29 Townsend Str., Rochester, N.Y. 14621.

ЗА КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ УВФ

Д-р Володимир Михайлів, Голова
Д-р Роман Клюфас, Секретар

---

64 ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК в НЮ ЙОРКУ

запрошує Громадянство і Членок на

СХОДИНИ

ПРИСВЯЧЕНІ

ЛЕСІ УКРАЇНЦІ

ПРОГРАМА:

АНАЛІЗА „ЛІСОВОЇ ПІСНІ"

1. „Лісова Пісня" а Леся Українка — п. Люба Волинець
2. Фольклорне тло драми-феєрії і її персонаж — п. Світлана Луцька
3. Аналіза ідей — п. Ліда Крамарчук

Сходини відбудуться

в суботу, 15 травня ц. р. о год. 6-ій веч.
у ВЛАСНІЙ ДОМІВЦІ при 140-142 2-га Евеню (Народний Дім) кімн. ч. 31

УПРАВА 64-го ВІДДІЛУ СУА

Щойно появилася з рамени Карпатського Союзу в англійській мові книжка п. з.

„ТРАГЕДІЯ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ"

Книжка має 69 сторінок. Ціна 2.00 дол.

Замовлення разом з грошовою оплатою слати на адресу:

CARPATHIAN ALLIANCE
2 East 79th Street, New York, N.Y. 10021

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ, ІНК.
ВІДДІЛ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.,
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ і
ХОР ПРОМЕТЕЙ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.

— влаштовують —

в суботу, 22-го травня 1971 року
о год. 7-ій вечора
в авдиторії Бенджамін Франклін Гайскул
у Філядельфії, Па.
(Бродстріт/Ґрінстріт)

КОНЦЕРТ ТВОРІВ ВОЛОДИМИРА ГРУДИНА

Виконавці:
ВОЛОДИМИР ГРУДИН і
ДАРІЯ ГОРДИНСЬКА-КАРАНОВИЧ, піяністи
МАРІЯ ЯСІНСЬКА-МУРОВАНА, сопрано
РАФАЇЛ ВЕНКЕ, скрипаль

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА КАТЕДРА СВ. ВОЛОДИМИРА у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.
висловлює свій глибокий жаль і співчуття ВШановній Родині і Соборові Єпископів Української Православної Церкви в Америці з приводу смерти

Блаженнішого Митрополита

ІОАНА

ПЕРВОІЄРАРХА УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ в ЗСА
і просить Громадянство про молитви за Душу Блаженнішого Владики.

НАСТОЯТЕЛЬ і
ПАРАФІЯЛЬНИЙ УРЯД

ПАСТИРСЬКО-БОГОСЛОВСЬКІ КУРСИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ в АМЕРИЦІ
висловлюють свій глибокий жаль з приводу невіджалуваної смерти

Блаженнішого Митрополита
ІОАНА

ГОЛОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ в АМЕРИЦІ

ДИРЕКЦІЯ

Ділимося сумною вісткою, що в п'ятницю, 9-го квітня 1971 року в Бофало, Н. Й. на 79-му році життя упокоївся в Бозі наш Найдорожчий

БАТЬКО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

бл. п.
ІВАН САВЧУК

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 13-го квітня 1971 р. на цвинтарі Mt. Calvary, Buffalo, N.Y.

В глибокому смутку
донька — ОРЕСТА ПЕРЕЙМА
з Родиною

Замість квітів на могилу

бл. п. інж. ОЛЕКСАНДРА КРИНИЦЬКОГО

чоловіка Дорогої нам Тані
на Фонд „Церкви в потребі

60.00 дол. зложили її Шкільні Товаришки:

Влодзя КОТИК, Дарка МИКИТА, Надя ПЛАКИДА, Нюня СТЕЦЬ, Квітка СТЕЦЮК, Ірка ХМІЛЕВСЬКА

З великим сумом прилучуємося до загальної жалоби з приводу невіджалуваної смерти
ПЕРВОІЄРАРХА УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

БЛАЖЕННІШОГО

МИТРОПОЛИТА ІОАНА

що упокоївся в дні 8-го травня 1971 року у Філядельфії, Па.

Все Українське Пластунство хилить голови перед маєстатом Божої Волі, що покликала у Вічність одного з найвірніших синів Української Православної Церкви.

КРАЙОВА ПЛАСТОВА СТАРШИНА В ЗСА

Вишивка — дзеркало нашої духової культури

Сьогодні ми є свідками переможного походу вишивки й то не лише речей домашнього вжитку чи прикрас, не лише жіночих блюзок, а-ле й суконь на різні нагоди включно, із балевими сукнями, пристосовуючи вишивку до стилю сукні та якости матеріялу, звичайної і балевої сукні. Влаштовується покази вишивок, стилевих, модерних ,та історичних, влаштовується Вишивані Вечерниці, включно, з нагородами чи відзначеннями за найкращий стиль вишивки. Також на новому місці поселення, українська жінка навіть у змінених життьових обставинах, находить все таки час і силу, щоб продовжувати культивувати ці національні цінноці, та защеплювали любов до них в новому молодшому поколінні.

Саме такі цінноці можна буде оглянути в залі Українського Інституту Америки дня, 8-го травня ц. р. на Вечорі, що його влаштовує Секція Дружин українських лікарів. Дружина лікаря, Марія Струмінська з Канади, погодилася задемонструвати 17 вишиваних суконь різного стилю і різної якости матеріялу.

Усі ці ці стилеві сукні, це мозольна праця Марії Струмінської, в яку вона вклала багато любови до вишивки і витонченого смаку. Кожна сукня оригінальна своїм мотивом-взором, репрезентує рэйон чи область України — як: Волинь, Городенщина, Київщина, Сокальщина, Гуцульщина, Буковина, Полтавщина — (ця остання особливо відрізняється легкістю і ніжністю красок) та ін.

Вечір буде переплітаний мистецькою програмою, опісля пані із Секції Дружин лікарів будуть гостити приявних перекускою.

Сподіваємось, що цей цікавий показ суконок з оригінальними мотивами вишивок, зацікавить не лише наше жіноцтво, але й тих, які дорожать українською вишивкою.

Р. Кий

ЗАТВЕРДЖЕНО НОВИЙ УРЯД В КАМБОДЖІ

Пномпень. — 16-тиденна криза уряду в Камбоджі скінчилася заверненням до давнього стану: номінально прем'єром залишився Лон Ноль, але з уваги на його дальший частинний параліч фактичним керівником всіх державних справ буде віце-прем'єр Сірік Матак.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

ПОНЕДІЛОК, 10-го ТРАВНЯ 1971 р.

НЮАРК, Н. Дж. Річні загальні збори 340 Відд. — 1-го Відд. Українців Євангеликів о год. 8:30 веч. в залі укр. євангельської церкви при 739 Савт 20-та вул. в Нюарку. Проситься всіх прибути на збори та вирівняти чл. вкладки. — Управа.

Розшуки

ПОШУКУЄТЬСЯ
РОМАНА ПЛАТОНА
з Перемишля (або Вроцлава), літ 31, в дуже важливій справі. Писати:
M. Ostapiak
2 Columbia Avenue
Newark, N.J.

ЧИКАҐО й ОКОЛИЦЯ!

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ в ЧИКАҐО, Ілл.
повідомляє, що
в п'ятницю, 14-го травня 1971 року о год. 5:30 веч. в Союзовому Домі
при 845 Норт Вестерн Аве. в Чикаґо, Ілл.
— відбудуться —

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОКРУЖНІ ЗБОРИ

в яких обов'язані взяти участь члени Окружної Управи і Делеґати та Урядники таких Відділів УНСоюзу:

Чикаґо — 17, 22, 33, 35, 51, 106, 114, 125, 131, 139, 157, 176, 220, 221, 243, 252, 259, 301, 379, 399, 423, 425, 452 і 472; Калумет Сити — 80; Ґері, Інд. — 100; Геммонд, Інд. — 107; Палатайн, Ілл. — 136, 395; Гарвей — 335; Рокфорд — 250; Милвокі, Вис. — 103; Джолієт — 111; Піорія — 190 та Савт Бенд, Інд. — 499.

У ПРОГРАМІ НАРАД:

1. Звіт про працю Округи в 1971 році.
2. Обговорення дальшої праці.
3. Різні справи.

Доповіді виголосять:

ЯРОСЛАВ ПАДОХ, головний секретар та
ЄВГЕН РЕПЕТА, головний радний і обласний організатор.

В зборах візьмуть участь також:
ТАРАС ШПИКУЛА, головний радний;
МИРОН КУРОПАСЬ, головний радний;
АНАТОЛІЙ ДОРОШЕНКО, гол. радний

Закликаємо до участи в Зборах загал Членів УНСоюзу. Гостям раді.

ОКРУЖНА УПРАВА

ПОТРІБНО
РОБІТНИКА до ЕКСПЕДИЦІЇ „СВОБОДИ"
Добра платня, бенефіти, платні вакації, добрі умовини праці.
Голоситись:
SVOBODA, 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Телефон: (201) 434-0237
або з Ню Йорку: BA 7-4125

✓ Немає щасливої майбутности без певности;
✓ Немає певности без забезпечення;
✓ Немає забезпеки без життьового забезпечення у потрібній висоті.
✓ Забезпечіться достатньо

В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ!

Управа УСО „ТРИЗУБ" у Філядельфії, Па.
пошукує
працівника-бартендера
Добрі умови праці. Голоситися у вечірніх годинах у членів Управи.